

సమాచార హక్కు చట్టం, 2005

సమాచార హక్కు చట్టం (ఆర్టిఐ చట్టం) అంటే ఏమిటి?

సమాచార హక్కు చట్టం, 2005, హరదర్శకత, జహబుదారీతనం మరియు సుపరిహాలనను వ్రోత్సహించడానికి భారత వరభుత్వంచే రూపొందించబడిన ఒక వైలురాయ్ చట్టం. ఇది పౌరులకు వరభుత్వ అధికారుల వద్ద ఉన్న సమాచారాన్ని యాక్సెస్ చేయడానికి అధికారం ఇస్తుంది, తద్వారా వరజాన్హమయ వరకరీయలలో హరీ భాగన్హమయాన్సీ మరుగుపరుస్తుంది మరియు వరభుత్వ సంస్థలను జహబుదారీగా ఉంచుతుంది.

చట్టపరమైన ఫరేమవరకే:

సమాచార హక్కు చట్టం పౌరులు వరభుత్వ అధికారుల వద్ద ఉన్న సమాచారాన్ని యాక్సెస్ చేసే హక్కును వీనియోగించుకోవడానికి చట్టపరమైన ఫరేమవరకేను అందిస్తుంది. ఇది సమాచారాన్ని అభ్యయరథించడం మరియు పొందడం కోసం మకానిజమలను ఏర్పరుస్తుంది, సమాచారాన్ని అందించడానికి వరభుత్వ అధికారుల బాధ్యతలను వీవరిస్తుంది మరియు అవేలిలు మరియు ఫిర్యాదుల వరకరీయను నీరవచీస్తుంది.

ముఖ్య నీబంధనలు:

సమాచార హక్కు:

RTI చట్టం కొన్ని మినహాయెంపులు మరియు పరమితులకు లోబడి, వరభుత్వ అధికారుల వద్ద ఉన్న సమాచారాన్ని యాక్సెస్ చేసే హక్కును భారతదేశంలోని వరతి పౌరుడికి అందిస్తుంది. పౌరులు సమాచారం కోసం అభ్యయరథనలను వరతపూర్వకంగా లేదా ఎలక్టరానిక్గా సంబంధిత పబ్లిక్ అథారిటీ యొక్క నీయమించబడిన పబ్లిక్ ఇన్ఫర్మేషన్ ఆఫీసర్ (PIO)కి సమర్పించవచ్చు.

పబ్లిక్ అథారిటీల బాధ్యతలు:

వరభూతవ అధికారులు రికార్డులను నిర్వహించాలి మరియు వారి నియంత్రణలో ఉన్న సమాచారాన్ని సకాలంలో మరియు హరదర్శకంగా అందించాలి. వారు RTI అభ్యర్థనలను నవీకరించడానికి మరియు వీరాసెన్ చేయడానికి, దరఖాస్తుదారులకు సహాయం అందించడానికి మరియు సమాచార వ్యూహాన్ని సులభతరం చేయడానికి వివిధ న్యాయాలలో PIOలను నియమించాలి.

మనహయంపులు మరియు మనహయంపులు:

RTI చట్టం హరదర్శకతను వర్గీకరించుకున్నప్పటికీ, సమాచారాన్ని బహిర్గతం చేయడం వల్ల జాతీయ భద్రత, వ్యక్తిగత గోప్యత లేదా హానిజనకరమైన వ్యవహారాలకు హాని కలిగించే కొన్ని మనహయంపులను కూడా గుర్తించుకుంది. ఈ మనహయంపులలో జాతీయ భద్రత, విదేశీ సంబంధాలు, హానిజనకరమైన రహస్యాలు, వ్యక్తిగత గోప్యత మరియు రహస్య క్యాబినెట్ పత్రాలకు సంబంధించిన సమాచారం ఉంటుంది.

అవ్వీళ్లు మరియు ఫిర్యాదులు:

RTI చట్టం, చట్టం అమలుకు సంబంధించిన అవ్వీళ్లు మరియు ఫిర్యాదులను తీర్పునిచ్చేందుకు కేంద్ర మరియు రాష్ట్ర న్యాయాలలో సమాచార కమిషన్లుగా పిలువబడే నవతంత్ర పర్యవేక్షణ సంస్థలను ఏర్పాటు చేస్తుంది. వారు తమ RTI అభ్యర్థనలను తీరనికరించినట్లయితే లేదా PIO అందించిన వరతినపందనతో వారు అసంతృప్తి చెందితే సంబంధిత సమాచార కమిషన్లో అవ్వీళ్లు చేయవచ్చు.

వరభూతం:

RTI చట్టం హరదర్శకతను కోరి వారు అధికారం కల్పించడం ద్వారా భారతదేశంలో హలన మరియు జహబుదారీతనంపై పరివర్తనాత్మక వరభూతాన్ని చూపింది

మరియు వరభుత్వ అధికారుల నుండి జవాబుదారీతనం. ఇది సమాచారానికి ఎక్కువ
వోల్టేజీను సులభతరం చేసింది, అవినీతి మరియు దుష్పరిహాలనకు
సంబంధించిన ఉదంతాలను బహిర్గతం చేసింది మరియు వరజాన్ హమయ్ వరకరేయలలో మరింత
చురుకుగా హాల్ గొనడానికి పౌరులకు అధికారం కల్పించింది.

సహజాలు మరియు సంస్కరణలు:

RTI చట్టం హరదర్శకత మరియు జవాబుదారీతనాన్ని వరోత్సహించడంలో కీలకపాత్ర పోషిస్తున్నప్పటికీ, RTI అభ్యర్థనలకు
వరతిన్పండించడంలో జాప్యం, వరభుత్వ అధికారులు చురుకైన బహిర్గతం లేకపోవడం మరియు RTI కార్యకర్తలపై వేధింపులు
లేదా బెదిరింపులు వంటి సహజాలను కూడా ఎదుర్కొంటుంది. అవసరం ఉంది

చట్టం అమలును బలోపేతం చేయడానికి మరియు ఈ సహజాలను సమర్థవంతంగా
పరిష్కరించడానికి నిరంతర సంస్కరణల కోసం.

ముగింపు:

సమాచార హక్కు చట్టం, 2005, వరభుత్వ అధికారుల వద్ద ఉన్న సమాచారాన్ని యాక్సెస్
చేయడానికి పౌరులకు అధికారం కల్పించడం ద్వారా భారతదేశ వరజాన్ హమయ్ వరయాణంలో ఒక
ముఖ్యమైన మైలురాయిని సూచిస్తుంది. హరదర్శకత, జవాబుదారీతనం మరియు పౌరుల
భాగస్వామ్యాన్ని వరోత్సహించడం ద్వారా, RTI చట్టం సుపరిహాలన సూత్రాలకు దోహదం
చేస్తుంది మరియు భారతదేశంలో వరజాన్ హమయ్యాన్ని బలోపేతం చేస్తుంది.